
Aalborg Kommune

CVR-nr. 29 18 94 20

Revisionsberetning nr. 38
af 15. august 2014
vedrørende
årsregnskabet 2013

Indholdsfortegnelse

1. Konklusion på den udførte revision	1
1.1 Revisionserklæring/Påtegning	1
1.2 Bemærkninger, der skal besvares over for tilsynsmyndigheden	2
1.3 Opfølgning på afgivne revisionsberetninger og -bemærkninger	2
1.4 Oplysning i øvrigt om resultater samt aftaler til opfølgning	2
2. Revisionens formål, udførelse og afrapportering	3
2.1 Formål og ansvar	3
2.2 Revisionens udførelse	3
2.2.1 Risikovurdering og revisionsstrategi	4
2.2.2 Forvaltningsrevision som en integreret løbende proces	5
2.2.3 Drøftelse med ledelsen om besvigelser	5
2.3 Rapportering	6
3. Den løbende revision	7
3.1 Internt kontrolmiljø	7
3.2 IT-sikkerhed	7
3.3 Økonomistyring	8
3.4 Overholdelse af konteringsregler	8
3.5 Bogføringsprocessen samt økonomisk ledelsestilsyn	9
3.6 Beholdningseftersyn samt afstemning af balanceposter	9
3.7 Tilsyn med decentrale enheder	9
3.8 Lønninger og vederlag	10
3.8.1 Forretningsgange	11
3.8.2 Sagsrevision	11
3.9 Sociale ydelsesområder	11
3.9.1 Forretningsgange og sagsrevision	12
3.10 Temarevision for 2013 vedrørende kommunernes hjemtagelse af refusion hen over året	13
4. Den afsluttende revision	14
4.1 Identifikation af kommunens årsregnskab for 2013	14
4.2 Ledelsens regnskaberklæring	14
4.3 Formkrav til regnskabsaflæggelsen	14
4.3.1 Udgiftsbaseret regnskab	14
4.3.2 Omkostningsbaseret regnskab	15
4.3.3 Regnskabsforklaringer	15
4.3.4 Garantier, eventualrettigheder og forpligtelser	15
4.3.5 Andre oplysninger	15
4.4 Bevillingsregler	16
4.5 Anlæg	16
4.6 Forsyningsvirksomhed	16
4.7 Finansiering (Skat, tilskud og udligning)	16
4.8 Renter	17
4.9 Områder med statsrefusion	17

4.9.1	Revision af refusionsopgørelser	17
4.9.2	Opfølgning på decisionsskrivelser	18
4.10	Områder i øvrigt med særlige rapporteringskrav	18
4.11	Regler om likviditet, låntagning og deponering	18
4.12	Moms og afgifter	19
4.13	Revision af balancen	19
4.14	Systemafstemninger vedrørende løn- og sociale udbetalingsystemer	20
5.	Forvaltningsrevision	21
5.1	Vurdering af kommunens økonomiske udvikling	21
5.2	Periodisering	22
6.	Anden rådgivning og assistance	23
7.	Lovpligtige oplysninger	23
8.	Bilag 1 - Afgivne beretninger og erklæringer	24
8.1	Rapportering i form af beretninger/protokollater til selvejende institutioner og virksomheder, hvor Aalborg Kommune har væsentlig bestemmende indflydelse	24
8.2	Specialregnskaber og Projektregnskaber med særskilt erklæring	25
Bilag 2 - Redegørelse til ressortministerierne om revisionen af områder, der er omfattet af ordninger om refusion eller tilskud fra Staten vedrørende regnskabsåret 2013		28
Bilag 3 - Oversigt over konstaterede fejl og mangler på Beskæftigelsesministeriets, Social-, Børne- og Integrationsministeriets samt Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikters områder - regnskabsåret 2013		28
Bilag 4 - Temarevision 2013 – Kommunernes hjemtagelse af statsrefusion hen over året		28

1. Konklusion på den udførte revision

1.1 Revisionserklæring/Påtegning

"Vi har revideret årsregnskabet for Aalborg Kommune for perioden 1. januar - 31. december 2013. Årsregnskabet er udarbejdet efter kravene i bekendtgørelse 1207 af 9. oktober 2013 om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. med følgende hovedtal:

- Resultat af ordinær driftsvirksomhed på (overskud) DKK 319,9 mio.
- Resultat af det skattefinansierede område på (underskud) DKK 23,1 mio.
- Aktiver i alt på DKK 15.979,3 mio.
- Egenkapital i alt på DKK 9.912,9 mio.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab der er rigtigt, dvs. uden væsentlige fejl og mangler, i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne.

Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Byrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning, god offentlig revisionsskik, jf. lov om kommunernes styrelse og kommunens revisionsregulativ. Dette kræver at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for kommunens udarbejdelse af et årsregnskab. Formålet hermed er, at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af kommunens interne kontrol.

En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af årsregnskabet.

Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Byrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet for regnskabsåret 1. januar til 31. december 2013 i alle væsentlige henseender er i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse 1207 af 9. oktober 2013 om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. Det er ligeledes vores opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Byrådets øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Supplerende oplysning om forståelse af revisionen

Aalborg Kommune har i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. som sammenligningstal i regnskabsopgørelsen for regnskabsåret 2013 medtaget det af Byrådet godkendte budget for 2013. Disse sammenligningstal har ikke været underlagt revision.”

1.2 Bemærkninger, der skal besvares over for tilsynsmyndigheden

I henhold til bekendtgørelse om kommunernes budget, regnskab, revision mv. skal revisionen:

”gøre bemærkninger, hvis den mener, at regnskabet ikke er rigtigt, eller at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, ikke er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, kommunalbestyrelsens øvrige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, jf. § 42, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse. Revisionen skal tillige gøre bemærkning, hvis den mener, at udførelsen af kommunalbestyrelsens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde, jf. § 42, stk. 2, 3. pkt. i lov om kommunernes styrelse. Revisionens bemærkninger efter 2. pkt. og 3. pkt. skal fremgå særskilt af beretningen.”

Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger, som skal besvares over for tilsynsmyndigheden.

1.3 Opfølgning på afgivne revisionsberetninger og -bemærkninger

Vi har påset, at tidligere afgivne beretninger, herunder revisionens bemærkninger, er blevet behandlet af byrådet, og at byrådet har afgivet besvarelse over for tilsynsmyndigheden.

1.4 Oplysning i øvrigt om resultater samt aftaler til opfølgning

Det er vores opfattelse, at det fremlagte regnskabsmateriale generelt har været af god kvalitet. Revisionen har løbende givet anledning til drøftelser, anbefalinger og aftaler med forvaltningsledelserne, som er rapporteret i administrative notater. Det er vores opfattelse, at vores noter, spørgsmål og anbefalinger er modtaget positivt og behandlet seriøst.

2. Revisionens formål, udførelse og afrapportering

2.1 Formål og ansvar

Revisionen har til formål at påse:

- at regnskab og årsberetning er rigtigt opstillet på grundlag af kommunens bogføring,
- at regnskab og årsberetning i sin helhed giver et retvisende billede af kommunens samlede økonomiske forvaltning,
- at de af Økonomi- og Indenrigsministeriet fastsatte regler for regnskabsaflæggelse er efterlevet,
- at der er en tilfredsstillende intern kontrol på væsentlige områder,
- at gældende love og forskrifter samt byrådets beslutninger bliver overholdt,
- at tilsynsmyndighedens godkendelse foreligger til disposition, hvor det er nødvendigt, og
- at byrådets og tilsynsmyndighedens afgørelser vedrørende eventuelle revisionsbemærkninger for tidligere år er iagttaget således, at disse forhold ikke giver anledning til yderligere bemærkninger.

Det er byrådets ansvar at godkende budgettet for det kommende år. Borgmesteren og rådmændene skal drage omsorg for, at ingen udgift afholdes eller indtægt oppebæres uden fornøden bevilling, og at udgifter og indtægter bogføres i overensstemmelse med de af Økonomi- og Indenrigsministeriet og byrådet fastsatte regler.

Gennem regler godkendt af byrådet er der fastsat bestemmelser om tilrettelæggelsen af de administrative forhold.

Kommunens årsregnskab udarbejdes af administrationen og aflægges af magistraten til byrådets godkendelse. Ledelsen har ansvaret for, at årsregnskabet er i overensstemmelse med lovgivningens krav herom, og at forvaltningen foregår på betryggende måde.

Den økonomiske forvaltning skal ske i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse. Dette gælder også form og indhold af årsregnskabet.

Det er ledelsens ansvar at tilrettelægge økonomistyringen på en måde, der er hensigtsmæssig efter kommunens forhold. Dette omfatter også ansvar for en tilrettelæggelse af forvaltningen, økonomistyringen og øvrige registreringer på en sådan måde, at det kan dokumenteres, at midlerne er anvendt i overensstemmelse med forudsætningerne, at de tilsigtede resultater opnås, samt at der sker en løbende overvågning og evaluering af økonomistyringen, rutiner og resultater i øvrigt.

Ansvaret for bogføring og formueforvaltning varetager borgmesteren / rådmændene samt administrationen blandt andet gennem etablering af forretningsgange og interne kontroller, der skal sikre, at registreringerne dækker over gyldige transaktioner, og at registreringerne er fuldstændige og nøjagtige. Etablering af forretningsgange og interne kontroller sker endvidere med henblik på at forebygge og opdage eventuelle besvigelser i form af misbrug af kommunens aktiver og bevidste fejlinformationer i regnskabsrapporteringen.

2.2 Revisionens udførelse

Vores revision omfatter:

- *finansiel revision*, som består i at efterprøve om regnskabet er rigtigt, det vil sige uden væsentlige fejl og mangler,

- *juridisk-kritisk revision*, hvor vi vurderer, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger (bevillingskontrol), love og andre forskrifter samt indgåede *aftaler og sædvanlig praksis*,
- *økonomisk kritisk revision*, hvor formålet er at vurdere, om de enkelte afdelinger, institutioner og medarbejdere anvender de tildelte midler på en økonomisk hensigtsmæssig måde (*forvaltningsrevision*).

Ved den *finansielle revision* er prioriteringen af opgaverne og revisionsområderne bestemt af vores vurdering af risikoen for at fejl opstår, kombineret med den betydning (væsentlighed) eventuelle fejl vil have. Disse vurderinger foretages dels i forbindelse med planlægningen af revisionsåret, og dels som en løbende proces ud fra erfaringer indhentet ved den løbende revision af eksisterende forretningsgange og det interne tilsyns- og kontrolmiljø. I vurderingerne indgår også resultater og erfaringer, som indhentes via kommunens interne tilsyn. Den *juridisk-kritiske revision* indgår altid som en integreret del af den finansielle revision.

Ved den *økonomisk kritiske revision* vurderer vi på udvalgte områder, om opgaveløsningen sker i overensstemmelse med de opstillede mål, og om der administreres på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

I årets løb anvender vi systemrevision, som kombineres med substansrevision (analytisk og detailrevision) i større eller mindre omfang. Systemrevisionen har til formål at efterprøve, om de interne kontroller (forretningsgange) er hensigtsmæssigt og sikkert tilrettelagt og efterlevet. Ved mulige mangler eller manglende efterlevelse af forretningsgange, vil vi gøre kommunens ledelse opmærksom herpå.

Til den afsluttende revision anvender vi fortrinsvis substansrevision. Revisionen udføres i vid udstrækning ved regnskabsanalytiske undersøgelser, hvor det aflagte regnskab og regnskabsforklaringer gennemgås og vurderes i forhold til budgetterede og bevilgede beløb og de forudsætninger, som ligger til grund herfor. Endvidere indgår afstemninger og efterprøvelse af forvaltningens interne kontrolrutiner i forbindelse med årsafslutningen. Vi har anvendt udtræk fra kommunens økonomisystem til regnskabsanalytiske undersøgelser, stikprøveudtagninger og efterprøvelser af kontoplanrelationer vedrørende økonomiposteringer.

2.2.1 Risikovurdering og revisionsstrategi

Fejl og mangler i regnskabsføringen, i overholdelsen af love og regler mv. samt i den økonomiske forvaltning kan være en følge af både ubevidste handlinger (egentlige fejl) og bevidste handlinger (svig).

Især bevidste fejl og mangler (besvigelser) kan være vanskelige at imødegå. Dette skyldes, at disse begås med forsæt og ofte af personer, der har indgående kendskab til området, og som der er tillid til.

I forhold til ubevidste fejl og mangler, så opstår disse ofte i tilknytning til ændringer i organisationsstrukturer, systemer, regler og opgaver samt ved udskiftning af nøglepersoner.

Det er næppe økonomisk hensigtsmæssigt at etablere et kontrolniveau, der giver fuld sikkerhed mod, at sådanne situationer aktualiseres, men det er efter vores opfattelse vigtigt, at kommunens ledelse konkret forholder sig til risici, der vurderes som væsentlige samt til hvorledes - og i hvilket omfang risiciene skal imødegås - og dermed også, hvilke ressourcer, der skal bruges til dette.

Revisionen gennemføres med udgangspunkt i en af os udarbejdet revisionsstrategi. Revisionsstrategien skal sikre, at revisionen fokuseres mod de væsentligste og mest risikofyldte områder af betydning for årsregnskabet.

Baseret på vores drøftelser med ledelsen og vores kendskab til kommunens aktiviteter og forhold i øvrigt, har vi i forbindelse med planlægningen og udførelsen af revisionen for 2013 identificeret følgende områder med særlige risici for væsentlige fejl i årsberetningen:

- Væsentlige balanceposter, herunder grundlaget for disses placering på status
- Det sociale område, herunder hjemtagelse af statsrefusion
- Periodisering af indtægter og udgifter i korrekt regnskabsår.

På øvrige områder har vi vurderet risikoen for fejl i årsregnskabet som middel. Revisionens omfang har været tilpasset dertil.

Revisionen giver således ikke en fuld sikkerhed for, at alle fejl og mangler opdages, men kun en høj grad af sikkerhed for at væsentlige fejl og mangler i forhold til regnskabet retvisende billede og overholdelse af love, regler mv. opdages.

2.2.2 Forvaltningsrevision som en integreret løbende proces

For at skabe det nødvendige revisionsbevis for regnskabet rigtighed, finder vi det nødvendigt at foretage og anvende forskellige analyser, nøgletal, udviklingstendenser, sammenligninger samt vurderinger af forretningsgange. Herved udføres automatisk forvaltningsrevision som en integreret del af de normale revisionsbehandlinger. Revisionsresultaterne kan således nyttiggøres i en bredere sammenhæng.

Vurdering og efterprøvelse af forretningsgange er efter vores generelle opfattelse, sammen med vurdering af de kontrolmæssige aspekter, udtryk for en løbende vurdering af, om administration og sagsbehandling foregår på en hensigtsmæssig måde. Forslag til ændringer/justeringer af forretningsgange fremsættes og aftales oftest i den løbende dialog med og rapportering til de administrative ledelsesniveauer.

Analyser, udvikling af hjælpeværktøjer og rådgivning, herunder tolkning af lovgivning og refusionsregler mv. kan også medføre, at der ændres praksis.

Det medfører i nogle tilfælde, at afregninger, tilskud og refusioner kan effektueres i et ændret betalingsflow og -omfang. Endvidere bidrager vores rådgivning til forbedringer og justeringer af praksis og regnskabsvejledninger, f.eks. vedrørende:

- statusafstemninger,
- bogførings- og legalitetskontrol,
- elektroniske betalinger,
- bilagsbehandling og -kontrol, samt udnyttelse af betalingsfrister,
- indkøbsadfærd,
- moms- og afgiftsmæssige muligheder,
- udarbejdelse og opstilling af tilskuds- og specialregnskaber,
- budget- og regnskabsmodeller for opgørelse, regulering, styring og regnskabsføring af resultat vedrørende takstfinansierede institutioner samt kommunale ældreboliger, hvor den løbende drift administreres af en boligorganisation.

2.2.3 Drøftelse med ledelsen om besvigelser

Under revisionen har vi forespurgt ledelsen om risikoen for besvigelser. Ledelsen har over for os oplyst, at kommunen efter ledelsens vurdering har et effektivt kontrolmiljø, der afdækker risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation, herunder fejlinformation som følge af besvigelser.

2.3 Rapportering

Revisionens indhold og resultater rapporteres i forskellig detaljeringsgrad til henholdsvis det administrative og det politiske niveau.

Til det administrative niveau rapporteres løbende til de enkelte forvaltninger og institutioner. Det sker såvel mundtligt som skriftligt ved notater til ledelsen. Vi søger desuden gennem en konstruktiv løbende dialog med kommunens medarbejdere om konkrete og generelle problemstillinger at medvirke til at forebygge, at der opstår væsentlige fejl.

Rapportering til byrådet sker i form af beretninger. Eventuelle bemærkninger, som byrådet skal tage stilling til og besvare over for tilsynsmyndigheder, vil fremgå som bemærkninger i afsnittet *“Bemærkninger der skal besvares over for tilsynsmyndigheden”*.

Vi har pligt til at anføre forbehold eller afgive revisionsbemærkning, hvis vi vurderer, at

- regnskabet ikke anses for retvisende,
- regnskabsaflæggelsen ikke opfylder kravene i Økonomi- og Indenrigsministeriets regelsæt,
- der er disponeret i strid med byrådets beslutninger og mål,
- der er handlet i strid med gældende love og bestemmelser,
- lovligheden af en post eller disposition må anses for tvivlsom,
- de foreskrevne forretningsgange i øvrigt ikke er fulgt, eller
- vi kan notere væsentlige mangler i kontrolmæssig henseende ved etablerede forretningsgange og/eller der mangler forretningsgange på væsentlige områder. Revisionen kan samtidig fremsætte forslag til udbedring af de konstaterede mangler.

3. Den løbende revision

3.1 Internt kontrolmiljø

Det bedste værn mod såvel ubevidste som bevidste fejl og mangler i kommunens forvaltning er etablering af velfungerende og effektive administrative processer og interne kontroller. Det er således kommunens administrative ledelse og i sidste instans byrådet, som har ansvaret for, at der er etableret administrative processer og interne kontroller, som sætter fokus på områder med særlig risiko for væsentlige økonomiske tab, krænkelse af borgernes retssikkerhed og uønsket presseomtale.

På visse områder (områder med statsrefusion) er der endvidere lovgivningsmæssige krav om ledelsestilsyn og kvalitetskontrol. Disse forhold retter sig ikke alene mod regnskabet retvisende billede, men i høj grad også mod kommunens overholdelse af love og regler samt mod kommunens forvaltning af de til rådighed værende midler.

Væsentlige elementer heri er stillingtagen til kommunens risikoprofil, samt hvorledes kommunens strukturer, processer og metoder samt medarbejdernes kompetencer og kapacitet påvirker denne risikoprofil. Derudover omfatter dette en stillingtagen til væsentlige processer, hvad der kan gå galt i forhold hertil, samt hvilke foranstaltninger, der er etableret til imødegåelse af disse risici. Vi gennemgår som led i vores revision kommunens processer og interne kontroller, herunder kommunens kasse- og regnskabsregulativ.

I forbindelse med vores revision undersøger vi, om der er tilrettelagt og udført de fornødne interne procedurer og tilsyn, som sikrer ovenstående. Vi vil tillige som led i den løbende forvaltningsrevision vurdere, om disse procedurer og tilsyn udføres hensigtsmæssigt.

3.2 IT-sikkerhed

Vi har foretaget opfølgning på vores seneste revisionsmæssige gennemgang af de generelle it-kontroller hos Aalborg Kommune.

Ved generelle it-kontroller forstås processer og kontroller, der understøtter kommunens data- og regnskabssystemer, der anvendes i den finansielle rapporteringsproces, herunder udarbejdelse af årsrapporten.

Hovedformålet med denne gennemgang er at identificere og vurdere Aalborg Kommunes generelle it-kontroller, som er fundamentet for automatiske interne kontroller, regnskabsprocedurer og systemgenererede data og rapporter, som anvendes i nøglekontroller, og som påvirker den finansielle rapporteringsproces og årsrapporten.

Gennemgangen af de generelle it-kontroller har omfattet en overordnet opfølgning af tidligere års rapporterede svagheder, samt gennemgang af brugeradministrationsprocesserne relateret til KMD systemerne / KMD Opus.

KONKLUSION

Det er vores overordnede vurdering, at det etablerede arbejde med årlige risikovurderinger i alle forvaltninger danner et godt grundlag for en fornuftig og risikobaseret tilgang til arbejdet med informationssikkerhed.

Det skal dog nævnes, at der udestår enkelte forhold som manglende logning på serverne.

For så vidt angår KMD, så har Aalborg Kommune revisionserklæringer, der omfatter en generel gennemgang af generelle it-kontroller, samt en specifik erklæring vedr. KMD Opus.

Vi har i 2012, observeret enkelte bemærkninger i relation til KMD Opus erklæringen, i henhold til styring af brugerprofiler med udvidede rettigheder på brugerkommunernes klienter. Vi har ikke modtaget en nyere revisionserklæring, hvilket derfor vil være et opfølgingspunkt i henhold til it-revisionen i 2014.

3.3 Økonomistyring

Vi har gennemgået kommunens beskrivelser for økonomisk styring og herunder vurderet, om disse fortsat beskriver rammen og reglerne for, hvordan kommunens økonomistyring og tilrettelagte arbejdsgange mv. udøves i praksis.

Kommunens regler for økonomistyring er beskrevet i *"Kasse- og regnskabsregulativet"* samt i bemærkningerne til kommunens budget. Herudover er der i bilag til regulativet fastsat regler for budget- og bevillingskontrol samt bevillingsansøgninger.

Bevillingsniveauet for driftsudgifter er fastsat på sektorniveau inden for de enkelte udvalg som nettobevillinger (hovedreglen).

Der fastlægges ved budgetgodkendelsen mål og resultatkrav inden for de enkelte sektorer. I de periodiske budgetopfølgninger, som forelægges byrådet, samt i regnskabsbemærkningerne til årsregnskabet følges op på, hvorvidt de ønskede mål og resultater er opnået.

Inden for hvert bevillingsområde er budgettet underopdelt på en række aktivitetsområder. Fordeling og omplacering af budgetbeløb inden for den enkelte rammebevilling besluttet af fagudvalget efter indstilling fra administrationen. Alle bevillingsændringer forelægges magistrat og byråd. Regler og rammer for økonomisk decentralisering er ligeledes beskrevet. Beskrivelsen dækker over alle med et budgetansvar, dvs. bestyrelser i selvejende decentrale budgetansvarlige enheder, ledere eller andre med budgetansvar.

KONKLUSION

Byrådet har den 14. januar 2013 godkendt et kasse- og regnskabsregulativ med tilhørende bilag. Regulativet er ajourført i forhold til de eksisterende forretningsgange og systemer. Det er vores opfattelse, at de overordnede rammer for en hensigtsmæssig økonomistyring er til stede.

3.4 Overholdelse af konteringsregler

Budget- og Regnskabssystemet indeholder reglerne om den kommunale kontoplan. Kommunens konteringspraksis er således afgørende for målingen af udgifternes størrelse og art, herunder på enkeltområder, samt for korrekt hjemtagelse af statsrefusion, momsrefusion mv.

Vi har ved stikprøver revideret, hvorvidt denne kontoplan med tilhørende konteringsvejledninger er overholdt, således at årsregnskabet giver et retvisende billede af såvel indtægternes og udgifternes art og størrelse på enkeltområder, som af aktivernes og passivernes art og værdi.

KONKLUSION

Vi har konstateret, at kommunens kontoopsætning og konteringspraksis er i overensstemmelse med Budget- og Regnskabssystemets regler herfor. Det er endvidere vores vurdering, at forvaltningernes centrale økonomienheder også er meget opmærksomme på, at der konteres korrekt.

3.5 Bogføringsprocessen samt økonomisk ledelsestilsyn

De grundlæggende regler for den elektroniske bilagsbehandling og bogføring i kommunen skal fremgå af kasse- og regnskabsregulativet samt i bilag dertil. Endvidere forudsættes beskrevet, hvorledes det økonomiske ledelsestilsyn skal være udført og dokumenteret.

Vi har ud fra det foreliggende materiale og oplysninger vurderet de interne forretningsgange samt stikprøvevist foretaget test af, om reglerne efterleves.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at de etablerede forretningsgange for bogføringsprocessen og det økonomiske ledelsestilsyn er tilrettelagt betryggende og hensigtsmæssigt, og at forretningsgangene følges.

3.6 Beholdningseftersyn samt afstemning af balanceposter

Vi har foretaget beholdningseftersyn vedrørende kommunens likvide aktiver. Det omfatter de centralt placerede midler i pengeinstitutter mv., samt et udsnit af de midler, som er placeret decentralt under andre forvaltningsenheder og institutioner.

Beholdningseftersynet har til formål at efterprøve, hvorvidt kommunens administration af likvide beholdninger og værdipapirer varetages i overensstemmelse med kommunens forretningsgange.

Det er herunder påset, at de likvide aktiver er undergivet en løbende afstemning, samt at endnu ikke bogførte likvide bevægelser er behørigt dokumenteret. Endvidere har vi påset, at der er tilrettelagt og udføres ledelsestilsyn.

KONKLUSION

Beholdningseftersynene har vist, at de likvide beholdninger og indeståender i pengeinstitutter var til stede på besøgstidspunktet, samt at berørte balanceposter var behørigt afstemt. Forretningsgangene i kasse- og bogføringsfunktionen vurderes ligeledes som værende betryggende.

Det er vores vurdering, at kommunens forretningsgange på området er tilrettelagt på en betryggende og hensigtsmæssig måde.

3.7 Tilsyn med decentrale enheder

Vi har som led i løbende og afsluttende revision aflagt besøg i forskellige forvaltninger, afdelinger og institutioner. Formålet har bl.a. været at undersøge, vurdere og efterprøve en række forretningsgange og forhold af økonomisk betydning for disse enheder og for kommunen som sådan, hvorved en stor del af denne revision må karakteriseres som forvaltningsrevision.

Vi har generelt, men tilpasset den enkelte enheds forhold, aftaler og situationen i øvrigt, taget udgangspunkt i en række revisionstests ud fra følgende disposition:

- Budgetkontrol og løbende opfølgning
- Rutiner for bilagsbehandling, bogføring og kontrol heraf
- Afstemningsrutiner og vurdering af afstemningers kvalitet
- Behandling af kontroluddata fra lønsystemet
- Indtægtsområder og indtægtskontroller
- Kontante beholdninger/indeståender i pengeinstitutter

- Opbevaring af ikke kommunale midler
- Forhold i øvrigt i henhold til kasse- og regnskabsregulativet.

I forbindelse med vores gennemgang af områderne indgår som en naturlig del også, om ledelsestilsynet er tilrettelagt og fungerer på en hensigtsmæssig måde.

Forvaltninger og institutioner mv., som vi har foretaget særskilt revision ved eller ydet bistand til, er følgende noteret:

- Nordjyllands Historiske Museum
- Kunsten - Museum of Modern Art, Aalborg
- Huset
- Borgerservice
- Socialområde Centrum, Kennedy Arkaden
- Fritidscentret Højvang
- Svenstrupgård
- Mou skole
- Vadum skole
- Klarup skole
- Vejgård Østre skole
- Vodskov skole
- Sofiendal skole
- Botilbuddet Vester Hassing
- Botilbuddet Astrupparken
- Syrenbakken/Lejbjergcentret
- Bevillingsenhed Voksen Handicap
- Bevillingsenhed Øst
- Ældreområde Øst
- Ældreområde Centrum

KONKLUSION

Omfang og resultater er forskellige for de enkelte enheder og er rapporteret til de respektive forvaltninger. Den udførte revision har ikke givet anledning til bemærkninger, som skal besvares over for tilsynsmyndigheden.

3.8 Lønninger og vederlag

Lønninger er den største udgiftsart i det kommunale regnskab. Ifølge årsberetningen udgør lønnen følgende beløb for alle forvaltninger:

	2010	2011	2012	2013
Antal ansatte	17.003	16.927	16.569	15.852
Samlet lønsum (mio. DKK)	6.549,6	6.463,2	6.469,3	6.361,7
Gennemsnitlig udgift (TDKK)	385	382	390	401

Som det fremgår, har udviklingen i antal ansatte været moderat faldende fra 2010. I et relativt begrænset omfang påvirkes den samlede udvikling også af, at der i perioden er sket ændringer på forsyningsområdet med selskabsgørelse samt frasalg af elforsyningen i 2011.

3.8.1 Forretningsgange

Vi har gennemgået processen for lønområdet for at påse, at den er hensigtsmæssig og betryggende i kontrolmæssig henseende. Vi definerer lønprocessen, som oprettelse og ændring af lønmodtager, dagpengerefusioner samt sikring af, at den udbetalte løn er korrekt.

På lønområdet er der en række kontroller, som supplerer hinanden (kontrolmiljø), og derved dels sikrer, det er de rigtige personer som aflønnes, men også dels at den løn som udbetales, er korrekt.

I forbindelse med gennemgangen har vi overordnet vurderet summen af de kontroller, som er på lønområdet, for om de afdækker de fejl, der kan opstå i lønprocessen - uanset om det er tilsigtede (svig) som utilsigtede fejl.

Vi har endvidere udvalgt de kontroller, som vi finder væsentligst og testet disse for, om de bliver udført som oplyst, og om de er effektive.

På lønområdet er der et kontrolmiljø, som dels skal udføres på selve lønkontoret, men som også dels skal udføres ude ved de enkelte budgetansvarlige i form af deres månedlige økonomiske ledelsestilsyn. I denne gennemgang har vi forholdt os til de processer, som er på lønkontoret med tilhørende kontroller.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at processerne - og hermed også kontrolmiljøet - er hensigtsmæssige og betryggende.

3.8.2 Sagsrevision

Vi har gennemgået et antal personalesager med det formål at efterprøve om gældende regler og overenskomster i forbindelse med lønudbetaling efterleves. Udsnittet af sager er fordelt på forskellige overenskomstområder.

Ved sagsrevisionen har vi påset:

- om der ved oprettelse af nye sager foreligger fornøden dokumentation i sagsakterne,
- om der indberettes korrekt til lønsystemet, og
- om der udbetales korrekt løn i henhold til overenskomst, aftaler mv.

Vi har endvidere ved årsregnskabsrevisionen påset, at udvalgte politikere og ledende administrativt personale får udbetalt korrekt henholdsvis vederlag og løn.

KONKLUSION

Det er vores vurdering, at lønninger udbetales i henhold til gældende overenskomst, aftaler mv., samt at administrationen af området i øvrigt er betryggende.

3.9 Sociale ydelsesområder

Revisionen af udbetalinger og tildelinger og af sociale ydelser er udført ved besøg hos de forvaltningsenheder, som administrerer de respektive lovområder.

Der er særlige krav til revisionen af områder med statsrefusion. Disse fremgår blandt andet af en særlig bekendtgørelse herom.

Ligeledes er der fastlagt særlige krav til rapporteringen til ressortministerierne, af resultaterne af revisionen for områder med statsrefusion og tilskud, herunder om detaljeringsgraden for rapportering af revisionens grundlag og resultater. Dette fremgår af Bilag 2 til denne beretning ”Redegørelse til ressortministerierne om revisionen af områder, der er omfattet af ordninger om refusion eller tilskud fra Staten vedrørende regnskabsåret 2013”.

3.9.1 Forretningsgange og sagsrevision

Formålet med revisionen har været at vurdere, om sagsbehandling og regnskabsføring er sket i overensstemmelse med gældende love og bestemmelser, samt om der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af offentlige midler.

Revisionen er gennemført ved stikprøvevis tests af, om forretningsgange, sagsbehandling og administrationen i øvrigt har været tilrettelagt og udført betryggende og hensigtsmæssigt. Herunder påser vi, om der ved sagsbehandlingen er taget hensyn til principielle afgørelser, der er truffet af decisionsmyndigheder og ankeinstanser mv.

Stikprøverne er udvalgt ud fra en kombination baseret på konkrete og generelle erfaringer med fejlrisiko inden for de enkelte hovedområder samt ud fra et væsentlighedskriterium, hvori indgår forhold af økonomisk, sagsbehandlingsmæssig, principiel og lokal karakter. Derudover har vi vægtet udvælgelse af bevilningssager, som er etableret i 2013.

Vi har haft særlig fokus på, om *interne forretningsgange er tilrettelagt og fungerer*, således det sikres:

- At grundlaget for, samt berettigelse til, ydelser er dokumenteret og tilstede i sagsmaterialerne
- At grundlaget for, samt afgørelse i forhold til, ydelser er dokumenteret og journalført i den skriftlige journal
- At der foretages kontinuerlige og dokumenterede lovpligtige opfølgninger i overensstemmelse med gældende lovgivning
- At der løbende opfanges og afdækkes mulige uhensigtsmæssigheder, svagheder og fejl i administrationen, således at disse kontinuerligt justeres og tilrettes, samt at konstaterede fejl i enkeltsager rettes (ledelses- og kvalitetstilsyn).

Vi har i forbindelse med revisionen af de enkelte sagsområder vurderet og efterprøvet, om der ved anvendelsen af de sociale beregningssystemer er tilrettelagt hensigtsmæssige og betryggende forretningsgange, samt om disse efterleveres i kontrolmæssig henseende. Det drejer sig primært om oprettelse og ændring af ydelsesmodtagere i it-systemet samt sikring af, at det er den korrekte ydelse, som bliver udbetalt.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at kontrolmiljøerne omkring it-systemerne generelt er tilrettelagt hensigtsmæssigt og betryggende, samt at udført intern kontrol er udført og dokumenteret som forudsat.

Omfanget og resultaterne af sagsrevisionen er nærmere beskrevet i de bilag til beretningen, som er nævnt foran. Det er vores vurdering, at kommunen som helhed lever op til lovgivningens og ministeriernes bestemmelser og vejledninger.

3.10 Temarevision for 2013 vedrørende kommunernes hjemtagelse af refusion hen over året

Ifølge bekendtgørelse om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på Social- og Integrationsministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikters og Ministeriet for Børn og Undervisnings ressortområder, kan der stilles krav om, at kommunernes revisorer foretager en særlig revision på et eller flere sagsområder udmeldt af ministeriet, og at de udmeldte sagsområder indgår i revisors planlægning af den samlede årlige revision af sagsområder omfattet af bekendtgørelsen.

Temarefusionsen for 2013 er udmeldt af Social- og Integrationsministeriet og omhandler en afdækning af kommunernes hjemtagelse af refusion hen over året.

Formålet med temarevisionen er:

- at sætte fokus på vigtigheden af rettidige refusionsanmodninger, og
- at tilskynde kommunerne til at sikre, at der løbende i budgetåret foreligger et retvisende refusionsgrundlag, og at der foretages den fornødne kvalitetssikring heraf, således at der i videst muligt omfang foretages korrekte refusionsanmodninger, og kommunernes restafregninger og berigtigelser mindskes i størst muligt omfang.

Temarevisionen skal afrapporteres overfor Social- og Integrationsministeriet i revisionsberetningen for 2013.

Om resultatet af temarevisionen henvises til bilag 4.

4. Den afsluttende revision

Ved den finansielle revision er prioritering af revisionsområderne bestemt af vores vurdering af risikoen for at fejl opstår, kombineret med den betydning (væsentlighed) eventuelle fejl vil have. Disse vurderinger foretages dels i forbindelse med planlægningen af revisionsåret, og dels som en løbende proces ud fra erfaringer indhentet ved den løbende revision af eksisterende forretningsgange og det interne kontrolmiljø.

4.1 Identifikation af kommunens årsregnskab for 2013

Det reviderede regnskab for 2013 har omfattet kommunens årsregnskab samt de oversigter, bemærkninger og redegørelser, der i henhold til gældende regler for regnskabsaflæggelsen skal udarbejdes.

Hovedtallene udviser (mio. DKK):

	Regnskab 2013
Regnskabsopgørelse (udgiftsbaseret)	
Resultat af Skattefinansieret område (underskud)	-23,1
Resultat af Brugerfinansieret område (underskud)	-41,9
Balance	
Balancesum	15.979,3
Egenkapital	9.912,9

Positive tal = overskud/tilgodehavender
Negative tal = underskud/gæld

4.2 Ledelsens regnskabserklæring

I forbindelse med revisionen af årsregnskabet har borgmester, rådmænd, kommunaldirektør og direktørerne for de enkelte forvaltninger over for os afgivet en regnskabserklæring vedrørende årsregnskabet 2013 med bekræftelser omkring fuldstændighed, oplysning om evt. besvigelser mv.

4.3 Formkrav til regnskabsaflæggelsen

Det reviderede årsregnskab skal omfatte en række regnskabsskemaer og oversigter, som er bestemt i Økonomi- og Indenrigsministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner.

4.3.1 Udgiftsbaseret regnskab

De væsentligste kendetegn for det udgiftsbaserede regnskab er, at det skal indeholde en række oversigter og redegørelser, som kan danne grundlag for bl.a.:

- Vurdering af regnskabet set i forhold til budgettet
- Opgørelse af regnskabsårets finansielle ressourceforbrug (regnskabsopgørelsen)
- Opgørelse af finansielle aktiver og passiver (balancen)
- Vurdering af kommunens finansielle stilling og økonomiske udvikling.

KONKLUSION

Regnskabsaflæggelsen er opstillet på grundlag af det afsluttede bogholderi for regnskabsåret 2013. Vi har konstateret, at de fornødne oversigter og regnskabsbemærkninger indgår, og at de indbyrdes sammenhænge er til stede, samt at regnskabet er i overensstemmelse med kommunens bogholderi.

4.3.2 Omkostningsbaseret regnskab

Det omkostningsbaserede regnskab udarbejdes med afsæt i det udgiftsbaserede regnskab, hvorfra der foretages korrektionsposter. Det omkostningsbaserede regnskab, som kommunen har valgt efter ministeriets regnskabsregler, omfatter:

- Anvendt regnskabspraksis
- Balance for kommunens samlede aktiver og passiver.

Det forudsættes, at der fordeles omkostninger i form af afskrivninger mv., forskydninger på varelager, leasing-, pensions- og andre forpligtigelser til resultatopgørelsen. I den valgte model sker dette ikke til resultatopgørelsen, men direkte over egenkapitalkontiene.

KONKLUSION

Det er vores vurdering, at kommunen har overholdt de formalia og efterlevet den regnskabspraksis, som er gældende vedrørende denne form for regnskabsaflæggelse. Det aflagte regnskab er endvidere i overensstemmelse med det afsluttede bogholderi for året 2013.

Balancen er opstillet på grundlag af bogføringen. Der er sammenhæng mellem balancens aktivposter og anlægskartoteket og opgørelsen over omsætningsaktiver. Foretagne handlinger til sikring af korrekt registrering af fysiske aktiver er dokumenteret. Dokumentation for optagne forpligtelser er ligeledes til stede. Kommunen har endvidere som god regnskabsskik i en oversigt redegjort for egenkapitalens udvikling fra ultimo 2012 til ultimo 2013.

4.3.3 Regnskabsforklaringer

Styrelsesloven fastsætter direkte, at årsregnskabet i fornødent omfang skal være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

KONKLUSION

Vi finder, at kommunens bemærkninger til årsregnskabet for 2013 og målopfyldelse opfylder lovens krav.

4.3.4 Garantier, eventualrettigheder og forpligtelser

Det er i den kommunale styrelseslovs § 45 fastsat, at kommunens årsregnskab skal være ledsaget af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser.

KONKLUSION

Vi finder, at kommunen opfylder styrelseslovens § 45, samt at der foreligger fornøden dokumentation for fortegnelserne.

4.3.5 Andre oplysninger

Af andre oplysninger til årsregnskabet skal fremgå en personaleoversigt og en redegørelse for udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder.

KONKLUSION

Vi finder, at Aalborg Kommune opfylder ovennævnte krav til årsregnskabet.

4.4 Bevillingsregler

I den kommunale styrelseslovs § 40 fastslås det, at *bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen*. Samtidig præciseres det, at foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, ikke må iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling.

Vi har foretaget en gennemgang af regnskabet på bevillingsniveau for at sikre, at kommunens bevillingsregler er overholdt.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at bevillingsreglerne er overholdt. Afvigelser mellem budget og regnskab er beskrevet og regnskabsforklaret i fornødent omfang.

4.5 Anlæg

Vi har gennemgået udvalgte anlægsregnskaber/anlægsudgifter for at sikre, at der er korrekt sondring mellem anlæg og drift. Endvidere har vi i vores gennemgang fokuseret på bilagene, som er konteret under de enkelte anlægsprojekter. Gennemgangen af bilagene har haft til formål at sikre, at bilagene behandles korrekt, jf. gældende konteringsregler, og at kommunens kasse- og regnskabsregulativ overholdes.

Vi har undersøgt kommunens regler vedrørende aflæggelse af anlægsregnskaber, herunder hvorvidt gældende lovgivning følges i forhold til aflæggelsen.

KONKLUSION

Det er vores vurdering, at kommunens anlægsregnskaber er udarbejdet og aflagt i overensstemmelse med kommunens retningslinjer og gældende lovgivning.

4.6 Forsyningsvirksomhed

Kommunale forsyningsvirksomheder skal "hvile i sig selv", dvs., at indtægter og udgifter over en årrække skal balancere. Forsyningsvirksomhederne betragtes således som eksterne i forhold til de øvrige kommunale aktiviteter. Det indebærer, at årets resultat af de enkelte forsyningsvirksomheder overføres til særlige udlægskonti i kommunens balance, som løbende udtrykker mellemværendet med kommunen. Der er endvidere fastsat særlige regler om forrentning af mellemværendet med forsyningsvirksomhederne, ligesom kommunen skal godtgøres for administrative omkostninger, som kan henføres til dette brugerfinansierede område.

KONKLUSION

Vi har konstateret, at årets resultater af kommunal forsyningsvirksomhed er optaget korrekt i kommunens finansielle status, samt at der i henhold til regler og aftaler er beregnet intern forrentning og administrationsbidrag.

4.7 Finansiering (Skat, tilskud og udligning)

Vi har kontrolleret, at de indtægtsførte skatter er i overensstemmelse med de af SKAT foretagne fordelinger og meddelte oplysninger.

Endvidere har vi påset, at skatterne er bogført og periodiseret korrekt, jf. gældende konteringsregler.

Det bemærkes, at den udførte revision - i et vist omfang - baserer sig på it-systemer, der henhører under andre myndigheders ansvarsområde.

Tilskud og udligning er sammenholdt med opgørelser udarbejdet af Økonomi- og Indenrigsministeriet. Vi har endvidere undersøgt, om kommunens kontering er i overensstemmelse med konteringsreglerne i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at skatteindtægter, tilskuds- og udligningsbeløb er korrekt optaget i regnskabet.

4.8 Renter

Vi har undersøgt, om der i tilstrækkeligt omfang er sket afstemning af renteudgifter og -indtægter til eksternt dokumentationsmateriale.

Kommunen har i sin regnskabspraksis beskrevet, at renteindtægter periodiseres i forhold til optjeningsår. Det er en afvigelse i forhold til de generelle konteringsregler på området. Vi finder trods alt, at argumentation og formål herfor er acceptable, idet kommunen anvender metoden af hensyn til den samlede styring og beregning af gennemsnitlige afkast, som bl.a. indgår i intern rentefregning over for forsyningsvirksomheder, m.fl.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at renteudgifter og -indtægter er korrekt afstemt og optaget i årsregnskabet.

4.9 Områder med statsrefusion

4.9.1 Revision af refusionsopgørelser

På de sociale regnskabsområder med statsrefusion er der særlige krav til revisionen og rapporteringen til ressortministerierne. Omfang og konklusioner af den udførte revision fremgår af særskilte bilag til denne revisionsberetning.

Ved regnskabsafslutningen har vi foretaget revision af et antal refusionsopgørelser til statslige myndigheder. Herom er mere specifikt redegjort for i nævnte bilag til beretningen.

Vi har kontrolleret, om eventuelle refusionsmæssige berigtigelser vedrørende tidligere år er korrekt opgjort og medtaget i refusionsopgørelserne, samt om a conto refusioner i videst muligt omfang svarer til de forventede udgifter. Vi har påset, at der ved skattepligtige ydelser er foretaget korrekt beregning og afregning af A-skat mv. Relevante mellemregningskonti er påset afstemt, og vi har herunder vurderet kommunens administration og forretningsgange vedrørende behandling af tilbagebetalingspligtige ydelser.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at refusionsskemaerne er aflagt i overensstemmelse med fagministeriernes regler for området, samt at kommunens foreløbige restafregning af refusion svarer til bogføringen.

4.9.2 Opfølgning på decisionsskrivelser

I det omfang, decisionsskrivelser fra ressortministerierne er modtaget inden regnskabsårets udløb, har vi påset, om ministeriernes afgørelser er iagttaget inden for regnskabsåret.

I andre tilfælde kan der være tale om forhold, hvor revisionen må følge op på fornødne tiltag og berigtigelser i det efterfølgende regnskabsår.

Der henvises i øvrigt til Bilag 2, Redegørelse til ressortministerierne.

4.10 Områder i øvrigt med særlige rapporteringskrav

Vi har foretaget en revision af et antal specialopgørelser og indberetninger, hvortil knytter sig en række krav til revisionens udførelse og rapportering.

Revisionen er udført i overensstemmelse med de bekendtgørelser og udstukne regler, som er relevante for de enkelte områder.

I forbindelse med den foretagne revision er det bl.a. efterprøvet, at der er disponeret i overensstemmelse med gældende bestemmelser, samt påset, om der er taget økonomiske hensyn ved forvaltningen af de tildelte midler.

Den talmæssige korrekthed og sammenhæng mellem regnskaberne/opgørelserne og de enkelte poster er kontrolleret ved brug af det foreliggende regnskabsmateriale.

Revisionen er foretaget ved stikprøver i det omfang, det er skønnet forsvarligt, og gældende forskrifter ikke har været til hinder herfor.

Der henvises i øvrigt til bilag 1 - Afgivne beretninger og erklæringer, samt bilag 2 - Redegørelse til Ressortministerierne.

4.11 Regler om likviditet, låntagning og deponering

Økonomi- og Indenrigsministeriet har efter bemyndigelse i den kommunale styrelseslov i en særlig bekendtgørelse og ved tildeling af særlige lånepuljer reguleret kommunernes mulighed for låntagning. Tilsvarende er fastsat regler for kommunens gennemsnitlige likviditet mv. samt likviditet målt i forhold til gæld over for de kommunale forsyningsvirksomheder. Endelig er det i lånebekendtgørelsen og i andre retsregler bestemt, hvornår en kommune skal binde likviditet på særlige midlertidige deponeringskonti.

Aalborg Kommune har løbende registreret de daglige likviditetsopgørelser samt periodisk indberettet herom til Økonomi- og Indenrigsministeriet. Den gennemsnitlige likviditet målt over 365 dage har i hele regnskabsåret været positiv.

KONKLUSION

Kommunen har valgt at afdrage ekstraordinært DKK 31,4 mio. i foråret 2014. Afdraget er imidlertid blevet bogført på den langfristede gæld i regnskabsår 2013, selvom afdraget først er sket i 2014. Afdraget burde have været bogført i regnskabsår 2014.

Bortset herfra er det vores opfattelse, at kommunen overholder reglerne for likviditet, låneoptagelse og deponering.

4.12 Moms og afgifter

Vi har påtegnet saldoopgørelsen af momsrefusion vedrørende købsmoms ultimo 2013 uden forbehold.

Der sondres i det kommunale Budget- og Regnskabssystem mellem to former for moms:

- Registreret moms, dvs. moms der afregnes med toldvæsenet i forbindelse med momsregistreret virksomhed i kommunen
- Købsmoms, dvs. moms der indgår i momsrefusionsordningen.

Registreret moms er den moms, som skal afregnes med SKAT, og som bl.a. vedrører forsyningsvirksomhederne.

Købsmoms anvendes her som betegnelse for den moms, kommunerne betaler ved køb af varer og tjenesteydelser, der ikke indgår i en momsregistreret virksomhed i kommunerne.

Ud over udgifter på de momsbærende arter kan kommunerne anmelde en procentdel af visse betalinger og tilskud til refusion under refusionsordningen.

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at områderne med momsrefusion og registreret moms varetages efter de gældende regler.

4.13 Revision af balancen

En meget væsentlig forudsætning for korrekt regnskabsaflæggelse er, at samtlige statuskonti er afstemt, inden regnskabet lukkes. Herved sikres det, at årets status, drift, refusion og anlæg mv. bliver retvisende, idet eventuelle fejlregistrerede beløb, manglende refusionsanmeldelser mv. bliver bogført i det korrekte regnskabsår.

Formålet med revisionen af statusafstemninger er at skabe sikkerhed for:

- at alle statuskonti er undergivet afstemning,
- at der udøves ledelsestilsyn med afstemning,
- at saldoen på kontiene kan specificeres og dokumenteres,
- at der kun henstår poster på status ultimo, som er valide, dvs. at der foreligger tilstrækkelig dokumentation for tilstedeværelse og værdisætning af såvel aktiver som forpligtelser,
- at der ikke henstår poster på status, som burde have været overført til resultatopgørelsen,
- at der ikke henstår poster af ældre dato, hvor der burde have været taget stilling til afskrivning, samt
- at der er sikret fuldstændighed i registreringerne i forhold til eksternt dokumentationsmateriale.

Vi har påset, at egenkapitalen er fordelt, registreret og klassificeret korrekt i henhold til Budget- og Regnskabssystemets regler, samt at der er redegjort for egenkapitalens udvikling fra ultimo 2012 til ultimo 2013.

Revisionens gennemgang har omfattet et udvalg af konti, inden for de af Økonomi- og Indenrigsministeriet udmeldte obligatoriske opdelinger af aktiver og passiver. Vi har efterprøvet, om kommunens regnskabsvejledning efterleves, og har udvalgt et udsnit af de udarbejdede statusafstemninger med henblik på at efterprøve, hvorvidt den underliggende dokumentation var fyldestgørende, og om det ledelsesmæssige tilsyn er blevet udført.

KONKLUSION

Det er vores vurdering, at der er tilrettelagt betryggende rutiner omkring afstemning af balancens poster i forbindelse med regnskabsafslutningen.

4.14 Systemafstemninger vedrørende løn- og sociale udbetalingsystemer

I forbindelse med vores afsluttende regnskabsrevision, har vi påset, om der foreligger afstemninger mellem de udbetalte beløb fra it-systemerne i 2013, økonomisystemet og indberetninger til SKAT.

KONKLUSION

Det er vurderingen, at der er tilrettelagt betryggende rutiner omkring afstemning af udbetalingssystemerne og sikringen af korrekt indberetning til SKAT.

5. Forvaltningsrevision

Den lovpligtige forvaltningsrevision er, som beskrevet i afsnit 2.2.2, udført som en integreret del af den løbende finansielle revision, ved at de finansielle revisionsmål udvides med forvaltningsrevisionens revisionsmål. Dette er sket i forbindelse med fx tværgående regnskabsanalyser, udviklingstendenser i nøgletal samt vurdering af forretningsgange.

Forvaltningsrevisionen har omfattet en vurdering af, om der er udvist skyldige økonomiske hensyn, og om der er disponeret i overensstemmelse med de overordnede målsætninger, således som de er udtrykt bl.a. i de vedtagne bevillinger og budgetforudsætninger.

Ud over forvaltningsrevisionen som en integreret del af den ordinære revision, har vi valgt også at fokusere på nedenstående områder:

5.1 Vurdering af kommunens økonomiske udvikling

Vi har foretaget en overordnet vurdering af udviklingen i kommunens økonomi for perioden 2011 til 2013 samt budget 2014.

Det er vigtigt at sikre et tilstrækkeligt overskud på den ordinære drift til finansiering af afdrag på lån samt finansiering af de anlægsudgifter, som ikke lånefinansieres. Desuden skal kommunen sikre en tilstrækkelig likviditet til den daglige drift og de løbende udsving i pengestrømmene.

Vi har derfor valgt at fokusere på nedenstående nøgletal:

(Mio. kr.)	R2011	R2012	R2013	B2014
Resultat af ordinær drift	320	394	320	354
Afdrag på lån	-71	-68	-100	-73
Råderum til finansiering af anlæg og styrkelse af likviditeten	249	326	220	281
Skattefinansierede anlægsudgifter, inkl. jordfors.	-294	-360	-343	-419
”Rest-finansieringsbehov”	-45	-34	-123	-138
Låneoptagelse	10	130	188	31
Gennemsnitlig likviditet	819	1.078	937	-
Gennemsnitlig likviditet pr. indbygger (DKK) *	4.111	5.357	4.603	-

(*) Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets nøgletal

I de seneste 3 regnskabsår har der været pæne overskud på den ordinære drift. Dette forventes også at blive tilfældet i budgettet for 2014. Betragter man perioden fra 2011 til 2014 samlet, så er der fin balance mellem de afholdte udgifter og finansieringen heraf.

Det skal bemærkes, at vi ikke har medregnet finansforskydninger, herunder frigivelse af deponeringer mv.

Kommunens gennemsnitlige likviditet er faldet lidt fra 2012 til 2013, og ligger på niveau med gennemsnittet af landets kommuner (ekskl. hovedstadskommunerne). Forsyningsvirksomhedernes andel af den gennemsnitlige likviditet udgør DKK 45 mio. i 2013.

KONKLUSION

Det er fortsat vores opfattelse, at Aalborg Kommune har en god økonomi, som grundlæggende er sikret gennem en tæt styring af driftsudgifterne. Kommunen har således et godt udgangspunkt til at imødegå de kommende udfordringer, hvor det dog fortsat vil være vigtigt at fokusere på den økonomiske styring af driftsudgifterne.

5.2 Periodisering

Vi har analyseret de væsentligste poster i form af lønninger, skatter, tilskud, udligninger, refusioner og brugerbetalingen ved hjælp af bl.a. udtræk fra kommunens økonomisystem. En korrekt periodisering i løbet af året anses for nødvendig, bl.a. af hensyn til troværdigheden af de månedlige økonomirapporter.

KONKLUSION

Der er god konteringspraksis, som sikrer løbende registreringer af såvel indtægter som udgifter, der afregnes ratemæssigt. Bogholderiet anses derfor for at være løbende ajourført, hvilket har betydning for troværdigheden af de økonomirapporter, som udsøges til løbende budgetopfølgning.

6. Anden rådgivning og assistance

Vi har i årets løb ydet rådgivning og bistand i forskellige spørgsmål samt foretaget særlige gennemgange og undersøgelser, herunder:

- stikprøvekontrol på folkeoplysningsområdet
- undersøgelse af dieselforbrug ved Aalborg Forsyning, Renovation.

7. Lovpligtige oplysninger

I henhold til lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder skal vi oplyse:

at vi opfylder de i lovgivningen indeholdte uafhængighedsbestemmelser, og

at vi har modtaget alle de oplysninger, der er anmodet om.

Aalborg, den 15. august 2014

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Marianne Fog Jørgensen
statsautoriseret revisor

8. Bilag 1 - Afgivne beretninger og erklæringer

8.1 Rapportering i form af beretninger/protokollater til selvejende institutioner og virksomheder, hvor Aalborg Kommune har væsentlig bestemmende indflydelse

	Dato
Limfjordsbroen Revision af regnskabet for året 2013	1. april 2014
Kunsten Museum of Modern Art Aalborg Revision af regnskabet for året 2013	17. marts 2014
Nordjyllands Historiske Museum Revision af regnskabet for året 2013	27. maj 2014
HUSET Revision af regnskabet for året 2013	25. marts 2014
Aalborg Samarbejdet Revision af regnskabet for året 2013	3. april 2014
Aalborg Forsyning, Bygas Revision af årsrapporten for året 2013	2. april 2014
Aalborg Forsyning, Decentrale Kraftvarmeværker Revision af årsrapporten for året 2013	2. april 2014
Aalborg Forsyning, Naturgas Net Revision af årsrapporten for året 2013	2. april 2014
Aalborg Forsyning, Naturgas Salg Revision af årsrapporten for året 2013	2. april 2014
Aalborg Forsyning, Varme Revision af årsrapporten for året 2013	2. april 2014
Aalborg Forsyning, Renovation Revision af årsrapporten for året 2013	2. april 2014
Aalborg Forsyning Holding A/S Revision af årsrapporten for året 2013	1. april 2014

	Dato
Aalborg Forsyning, Kloak A/S Revision af årsrapporten for året 2013	31. marts 2014
Aalborg Forsyning, Service A/S Revision af årsrapporten for året 2013	2. april 2014
Aalborg Forsyning, Vand A/S Revision af årsrapporten for året 2013	1. april 2014
Aalborg Forsyning, Vand Entreprise A/S Revision af årsrapporten for året 2013	2. april 2014
Energicenter Aalborg Entreprise A/S Revision af årsrapporten for året 2013	7. april 2014

8.2 Specialregnskaber og Projektregnskaber med særskilt erklæring

Borgmesterens Forvaltning

- Saldoopgørelse af momsrefusion ultimo 2013
- Erklæring til Forsyningssekretariatet vedrørende vand og spildevand iht. bekendtgørelse 1212
- Erklæring til Energitilsynet vedrørende El- og varme iht. bekendtgørelse 1297
- Refusion af Tjenestemandspensionsudgifter
- Erklæring til feriefonden vedrørende Uhævede feriepenge
- Legatregnskabet "Emmy og Harald Hansens Mindelagat"
- Legatregnskabet "Jubilæumslegatet for Nibe Skole"
- Legatregnskabet "Fælleslegatet af 1976 for værdigt trængende"
- Legatregnskabet "Fælleslegatet af 1979 for Døgninstitutioner for børn anbragt af Aalborg Kommune"
- Legatregnskabet "Bevaringsfonden i Nibe"
- Projekt Etnisk Erhvervsfremme i Aalborg Samarbejdet
- Projekt Aalborg MTB Marathon
- Projekt "EM i håndbold som plattform for turistfremstød i Norge"
- Projekt "SmartLog"

Skole- & Kulturforvaltning

- EGU 2013
- Børneteater 2013
- Musikskoleregnskab 2013
- Nordjyllands Historiske museum
- KulturKANten
- Årsregnskab 2013 "Elitesport Aalborg"
- Årsregnskab 2013 "Kunstfonden"

- Årsregnskab 2013 "Det Danske udvandre arkiv"
- Årsregnskab 2013 "Kulturnatten"
- Årsregnskab 2013 - Kunsten
- Årsregnskab 2013 - Nordjyllands Historiske Museum
- Årsregnskab 2013 - Huset
- Årsregnskab Aalborg Kulturskole 2013
- MGK Center Nord 2013
- BGK 2012/2013
- Pecha Kucha Event
- Klassisk Nordisk Børne og ungdomsfestival
- Art-Lab
- KUNSTEN-Innovation, digital kulturarvguide
- KUNSTEN- Grafitti
- Projekt "Værtensklasse på de åbne biblioteker"
- Projekt "Uddannelsesparathed som resultat af læring, vejledning og brobygning"
- Projekt Forsøg med 2-lærer ordning
- Projekt "NordKraftKarate!"
- Projekt I-Guide - digital kulturarvsguide
- Projekt I-Guide digital forstærkende kulturarvsguide
- Projekt: Digitale lærermidler
- Projekt "Idékonkurrence om maritimt center"

Familie- og Beskæftigelsesforvaltning

- Erklæring "Takst beregning 2013 SEL § 109" for 2014
- Erklæring "Takstberegning 2013 SEL §110" for 2014
- Det Lokale Beskæftigelsesråd 2013
- Endelig opgørelse over statsrefusion 2013
- Opgørelse over lån efter boligstøttelovgivningen 2013
- Statsrefusion særlige dyre enkeltsager 2013
- FVU 2013
- Årsregnskab 2013 Daginstitutionen Bakkegaarden
- Årsregnskab 2013 Daginstitutionen Løvbakken
- Årsregnskab 2013 Daginstitutionen Vesterkær
- Danidas renoverings- og forsendelsesprojekt
- Jobrotation pr. 01.09.2013
- Jobrotation 1/11-2013 - 31/3-2014
- Jobrotation pr. 01.12.2013
- Jobrotation 2012 pr. 01.12.2013
- Etablering af rehabiliteringsteam
- Strategisk samarbejde om Boligforeningen Vangårdens afdeling 8
- Kollegium til unge, enlige og sårbare mødre
- Projekt "Strategisk samarbejde om Boligforeningen Vangårdens Afd. 8"
- Jyfe Øget Netværksinddragelse
- Staff 2013 - projekt

- Projekt Brug for alle 01.08.2012-31.07.2013
- Fleksjobambassadør
- Projekt Grønlænderstrategi
- Projekt Øget indsats for børn og unge i aalborg øst
- Børnehus nord - etablering
- Valgprojektet
- Udsatteråd
- Projekt Sundhed
- Projektet Dam
- Projekt Schreening
- Hash, Kokain og Substitutionsbehandling
- Projekt U-Turn
- Projekt Arresthuse
- Projekt Exit prostitution
- Tandbussen 2013
- Projekt Forebyggelse i CMU
- Regnskab for medarbejdere på diplom uddannelse
- Puljemidler til særlig Fritidsjobindsats

Ældre- og Handicapforvaltning

- Erklæringer vedrørende boliger "Sonjavej 61"
- Erklæringer vedrørende boliger "Gl. Kongevej "
- Erklæring vedrørende boliger "Attruphøj"
- Erklæring vedrørende boliger "Hobitten Sæby"
- ARK-2013 - Arbejdsrehabiliteringsklub
- Projekt "ButikCafeen"
- Projekt Innovative forflytninger i eget hjem
- Projekt "Butikken på Saltumvej"
- Legatregnskab "Frederikke Jespersens fond"
- Legatregnskab "Jobfru Wogensens stiftelse"
- Legatregnskab "Legatejendommen Skovgaarden"
- Legatregnskab "Den Hedegaardske stiftelse"
- Projekt Butikken på Saltumvej
- Projekt Nye måder at tilrettelægge støtten i Botilbud
- Trivselskærm projektet
- Projekt "Unge sindslidende med misbrug"
- Projekt "Tværgående ledelses"

Teknik- og Miljøforvaltningen

- Byfornyelse 2013
- Erklæring "Bruttodriftsindtægter og omkostninger betalingsparkering"

- Erklæring "Tilbagebetaling af grundskyld 2013"
- BOSSINF 2013
- Opgørelse over Enhedstimebetaling
- Regnskab for Limfjordsbroen – 2013
- Vidkær Å, omkring Dambrug
- Nørrevad Bæk
- Områdefornyelse Svenstrup
- Projekt PhD "Anne Juel Andersen"
- Projekt Teglgårds Plads Byrum ved Nordkraft
- Projekt "Aalborg Cykelby"
- "Forprojekt til pilotprojekt for etablering af stenrevi i Limfjorden"
- Projekt "Universitetskorridoren - etape I"
- Projekt Industriel Symbiose i Region Nordjylland
- Projekt Havørred Limfjorden

Sundhed og bæredygtig Udvikling

- Årsregnskab for "De frivilliges Hus" - 2013
- Projekt "Puf-midler"
- Projekt "Solcelleanlæg på Farstrup Skole"
- Projekt "Rengøring i dialog"
- Projekt "Indsats i forhold til borgere med muskel- og skeletlidelser og type 2 diabetes"
- Projekt "Forlængelse af højresvingsbane i krydset Sohngårdsholmsvej - Østre Allé"
- Projekt "Forbedring af stoppesteder i Aalborg Kommune"

Bilag 2 - Redegørelse til ressortministerierne om revisionen af områder, der er omfattet af ordninger om refusion eller tilskud fra Staten vedrørende regnskabsåret 2013

Der henvises til særskilt dokument.

Bilag 3 - Oversigt over konstaterede fejl og mangler på Beskæftigelsesministeriets, Social-, Børne- og Integrationsministeriets samt Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikters områder - regnskabsåret 2013

Der henvises til særskilt dokument.

Bilag 4 - Temarevision 2013 – Kommunernes hjemtagelse af statsrefusion hen over året

Der henvises til særskilt dokument.

